

פרושוקול מס. 10
מישיבת הוועדה לעניני פנים
שהוקיימה ביום א', א' בשבת השי"ב
30.12.51 בשעה 11.00

נוכחים:

- י. ספיר - יושב ראש
- י. רן-צבי
- א. פרי
- א. אלטמן
- ש. בכה
- ע. אסף

חברי

- מ. חזני
- ח. טובי
- י. ישעיהו
- י. גורי
- ד. הכהן
- ח. אריאב
- מ. ארם
- ג. מועדי
- א. כהן

מוזמנים:

- מר גבירץ - ארגון המועצות האיזוריות
- מר רוטנברג - שרד הפנים
- מר בנאי - ראש המועצה האיזורית בגליל העליון
- מר דבורי - נא-בוח "משמר הירדן א'".

סדר היום:

2. פגישת עם הנוגעים בסכפוך במועצה האיזורית של הגליל העליון.
3. סדר דיוני הוועדה בישיבות הבאות.

תו"ר י. ספיר:

בקשר להמלצותינו בעניני המסטר, היתה הצעה לחמליץ על שימוש ב"משמר-עם" או ב"משמר האזרחי" להפקידים משטתיים. אני מציע שנמסור לוועדת משנה שהכרר עם הצבא והמסטר אפטרות לחקמה פורמציות כאלו. רק אחר-כך נוכל לדון בהצעות, ואין צורך שזה יערב את סכומנו עכשיו. אני מציע נוסח החלטה זה:

"בוועדה הוצעו הצעות לחקמת יחידות משטרתיות בצורה של "משמר עם", "משמר אזרחי" או משטרת ישובים, חן לסטחים העירוניים והן לסטחים הכפריים.

הוטל על ועדה מסנה לברר עם שלטונות הצבא והמסטר את אפשרות הקמת היחידות האלה. ועדה הפנים הדון בהצעות לאור הדין-וחטבון של ועדת המסנה".

ההצעה נתקבלה

נבחרה ועדת משנה בחרכב זה: י. ספיר, י. רן-צבי, ע. אסף, א. פרי, א. אלטמן.

2. פגישת עם באי-כוח ארגון המועצות האיזוריות. ראש המועצה האיזורית
הל הגליל העליון, ו"מסמר הירדן א'".

היו"ר י. ספיר:
לפי החלטת הוועדה, הוזמנתם הנה בקשר
לתזכיר מ"מסמר הירדן א'" המתלוננת
על אי-ייתופה במועצת הגליל העליון, בניגוד לפסק-דין של בית-הדין-
העליון ועל-אף התערבות מסרד הפנים.

מר דרורי:
על הסתללות הענינים יכולתם לקרוא
בתזכיר וברצוני רק לחוסיף הערות
מספר.

נוכחנו לדעת שהמועצה לא-רק נמנעת
מלעזור לנו, אלא אף עושה את הכל כדי להפריע לנו. עובדה היא, כי
רצו למנוע את עלייתנו למקום, למרות דרישת הצבא. כשרצינו להתקבל
כחברים עוד למועצה הקודמת, הממונה - נאמר לנו שעוד לא ברור אם
אנו הננו מושב איחן, וידונו בדבר בתקופה מאוחרת יותר. יהי אהנו
עלך ישוב שכן, "קבוץ הגוברים", שהתקבל מיד למועצה. למרות שמצבו
החברתי היחי גרוע מאוד והיה מפוקפק מאוד אם הם ישארו במקום.
רק עכשיו נאמר לנו בצורה גלויה ופשוטה שלא מקבלים אותנו למועצה
בגלל הסיבה המפלגתית.

אני רוצה גם לציין שכל המוסדות -
ארגון המועצות האיזוריות, מסרד הפנים, המרכז החקלאי וכדומה -
אמרו, כי הצדק הוא לצדנו, אך המועצה האיזורית הייתה בשלש.

בבוקר אחד קראנו בעתון שבחנה מועצה
לגליל העליון, מ-15 אנשי מפא"י ו-15 אנשי מפ"ם. למעשה, לא נערכו
כלל בחירות, אלא חילקו לפי הסכט את המקומות. מפ"ם להודיענו על
כך קודם. פנינו מיד במכתב לשר הפנים לשלוח ועדת חקירה לכפר את
חוקיות הבחירות ואת ענין אי-שתופנו בהן. דבר זה לא נעשה ובמקום
זה החליט מסרד הפנים למנות חבר שלנו למועצה האיזורית. זה נעשה
בעזרה היקון בחוק. אך הגלגל חזר שוב: המינוי ישנו, אבל אין
מזמינים את הנציג לישיבות.

לאחר ששר הפנים לחץ על המועצה האיזורית,
בעיקר בעניני חקציבים, קבלתי הזמנה לישיבה. במוף הישיבה אמר לי
מזכ"ל המועצה ששר הפנים ביקש מהם סליחה על הסתללות הענינים,
מכיון שהוא חתם על החיקון לפי המלצת פקידיו מכלי שהכיר את
הענינים. הוא אמר לי, שסוכם עם חסר, הנציג "מסמר הירדן" יסב
כמועצה בזכות דעה מיעצת בלבד.

מסנפגשתי עם שר הפנים הוא אמר לי,
ס"לא דובים ולא יער", והמינוי במקומו נסאר. אך נוכח העובדה
שהמועצה מורכבת מ-15 אנשי מפא"י ו-15 אנשי מפ"ם, הוא ביקש ממני
הצטרף, שלא אריח את ידי בענינים פוליטיים שלא יפגעו במסק שלנו.
הסכמתי לתנאי זה.

א. פרי:
כמה חברים יוש לבם במקום, וכמה זמן
הם נמצאים שם?

מר דרורי:
חוץ טווער ומועצות, יש לנו במסך
כיום 80 חבר. עלינו למקום בנובמבר
1949 עם 60 איש, והרבה יותר ממחיתם נמצאים כיום במקום.

כחט השירותים שמועצה איזורית נותנת
לכל ישוב, ומח מקבלת המועצה האיזורית

חיו"ר י.ספיר:

מאת הממשלה?

מר דרורי:

חמועצה האיזורית מקבלת מאת הממשלה
תקציבים גם בשבילנו, אך אנו לא
קבלנו מהם אף פרוטה. בראש השנה, למשל, נשלחו אמנים לכל המשקים
מלבדנו. מאז עלתו למקום נחננו רק פעם אחת מעזרת המועצה: לאחר
פניה נמרצת של הסוכנות, קבלנו חציר מן המועצה. בזמן האחרון האחילו
גם לטפל בענין כביש למקום, אבל חוץ מזח לא נעשה דבר. אני חושב
שמלבדנו אין אף משק אחד בגליל העליון, שלא נחנה בשנה שעברה מהלואה.

מר בנאי:

לא מעט שנים אני חי בגליל, וקבלנו
תמיד בכרכה כל ישוב שהכסף אלינו.
אני יודע כמה עזרנו לכל ישוב שעלה לגליל העליון, וידוע לרבים
ענין העליה ל"גאות מרדכי". היו בגליל סכסוכים בענין קרקעות בין
שכנים טובים, ואפילו מאותו זרם, אבל מעולם לא הגיע הדבר לכך,
שמסק אחד יאמר לשני, שאין הוא מעונין בשכנותו. אני דוחק, איפוא,
את האשמת "מסמר הירדן" בשט כל ישובי הגליל העליון.

ביחס להשתלטות הענינים, במלק מהם אני
נושא באחריות ובחלק מהם אני רק עד שמיצה מפי ראש המועצה חקודמת.
עוד בימי קיום הגוש היו לנו ענינים עם משקים שהתפזרו, כמו "שאר-
ישוב", והשאירו מאחוריהם חובות שנפלו על שכם ועד הגוש. יצא אז
תקנה, שהישובים מתקבלים לוועד הגוש רק לאחר יציבה מטווימת.
אי-קבלת "מסמר הירדן א", לא היה ענין פוליטי ביסודו, ועובדה
היא כי קבלנו ועזרנו ל"נחלים" ול"שאר ישוב", שבאו מזרמים אחרים.

בבחירות האחרונות, היה צריך חבל
חצור לשלוח למועצה 6 איש, וחבל תל-תי 24. בתוך החבלים היו צריכות
להתקיים בחירות יחסיות, ומכיון שמספר בעלי זכות הבחירה הגיע
ל-4,000, היה המודד לציר 130-140 בוחר. מספר בעלי זכות הבחירה
ב"מסמר הירדן א" - בני צפת" היה 16. למעשה, לא נערכו בחירות מכיון
שמפא"י ומפ"ם הגיעו להסכם על חלוקת המקומות.

כאשר התפרסם התיקון לצו, תמחנו מאוד,
מכיון שלפי ידיעתנו נערכו הבחירות באופן חוקי. אמרתי אז למר
רוטנברג, שאם תשאנו כלפי החוק, צריך משרד הפנים לבטל את הבחירות.
כן תמחנו על-כך מדוע הוא לא הזחירנו קודם, שאם לא נתקן את הדבר,
הוא יוציא תיקון לחוק.

נפגשנו עם השר, והוא תמה מאוד- כשהודענו
לו שכ"בני צפת" לא היו יותר מ-20 בוחרים. אמרנו לשר שאנו רוצים
למצוא מוצא של כבוד מן הענין הזה, מכיון שמינוי זה משנה את יחסי
הכוחות שנקבעו על-ידי הבחירות. כן ערערנו על שעשנז זה של מינוי
נציגים למועצה נבחרת. השר אמר שהוא אינו יכול לשנות חוקית את
הצו, אך הוא מוכן לתקן זאת צבורית, על-ידי-כך שהבר "מסמר הירדן"
ישתתף במועצה, אל לא יערער את ההסכם שנעשה למען הבטיח עבודה
סדירה של המועצה. למרות שלא הסכמו קודם למינוי, חיינו מוכנים
לכך, שהנציג שיטב במועצה לא יכריע בענינים פוליטיים.

בתשובה לשאלה כמה משפלת המועצה: עיקר
תמקידה של המועצה בגליל העליון הוא לטפל במעברת חלסח חמונה 6,000
נפש, וכך בישוב העולים "מרגליות". כן יש לנו חסכס עם משרד העבודה
על השתתפות הישובים בתעסוקה של עבודות צבוריות. כל משק רשאי לקבל
הלואה לעבודות צבוריות בתוך המשק בשיעור של 250 ל"י תמורת כל
100 שהוא נותן. כל משק היה חופשי לנצל זאת.

אנו מקיימים סירות תרבות ואנו מקיימים
הצגות משותפות ללל האיזור. ישנן פעולות הנעשות על-ידי הנועות ה-
התישבותיות, אך אין אנו אחראים לזאת.

גם בכביש ל"מסמר הירדן" הושקע שיפול
רב של המועצה האיזורית.

מר גבירץ:

הקושי העיקרי הוא בערבוב התחומים.
בעניני חציר, למשל, אין עוסקת המועצה.
כן אין עוסקת המועצה בהובלת תוצרת. אבל לא יכול להיות ויכוח על
הסירותים שהמועצה חייבת לתת לכל התושבים בשמח סיפוסה, ואין לזה
כל קשר לייצוג במועצה.

מעמד המועצה האיזורית שונה מזה של
המועצה המקומית. תפקידו של כל ישוב במועצה האיזורית הוא בעצם
כמועצה מקומית, והמועצה האיזורית מספלת רק בענינים שבין הישובים.
שמירת הנקודה, למשל, היא מתפקיד הנקודה עצמה, והמועצה עוסקת רק
בשמירה מרחבית. כן מהווה כל נקודה רשות חינוך לעצמה. הכספים
הניתנים על-ידי הממשלה לישובים בשביל עבודות צבוריות, תרבות
וכו' עוברים דרך המועצה. לדבר הזה יש סיבות הסטוריות מסוימות.

ביחס לענין הנשיגות, אני רואה בויקון
שהוציא משרד הפנים משגה, ואני חושב שגם משרד הפנים צריך להצטרף
עליו. אנו רואים בזה תקדים מסוכן, שהשר מקנה לעצמו זכות להוסיף
חברים למועצה לאחר הבחירות. יתכן שכונת חסר היתה טובה, אבל
צורת עשית הדבר זעזעה את ארגון המועצות.

יכולתי להאמין לו היו אומרים שיתנגדו
לעצם עליית ארגון זה למקום. אבל לאחר שהישוב קיים - איני מאמין
שמישהו עורר על כך. לו היו הבחירות בלתי חוקיות, היה צריך משרד
הפנים לבטל אותן, אבל מאחר של"מסמר הירדן" 16 איש בהשקמת
חבותרים, צריך היה משרד הפנים לומר להם יתכונ לבחירות הבאות.

לו היה צו הגליל העליון שווה לזה
של עמק הירדן, אני מסופק אם ישוב זה היה מופיע בתוספת.

א. אלסמן:

הייתי רוצה לדעת אם הוכרז על יום
בחירות ועל הגשת רשימות. לדעתי,
עצם החסכים של 15 ו-15 מוכיח שהיתה כאן בעיה פוליטית בלבד. אני
רוצה לשאול את המועצה האיזורית, מדוע לא התחשבה במיגווי גם כאשר
כל המועצה היתה ממונה.

ה. בן-צביר:

אין יודעים מהן הדרישות של הישובים
הבלתי מיוצגים בעניני תרבות, אשמון
וכו', והאם לא היה זה נכון לשתף אותם בזכות דעה מיעצת?

מ. בבח:

אני רוצה לשאול מי קובע במדינה זו
מהו החוק. המטפח במדינה עומד על
רמה גבוחה מאוד, ובידי כל אחד סגרים לו עוול, לפנות אליו. אבל
אי-ציות לחוק ולצווים מחוזה פקדים מסוכן.

כל הענין הזה מוכיח לנו שיש צורך
לשנות את החוק של המועצה האיזורית.

א. פרי:
אני רוצה לשאול אם היה מישהו שערער על חוקיות הבחירות, והאם היה דין ודבריה עם מועצת הגליל העליון בדבר המינוי לפני הוצאת היקון.

מר בנאי: לא.

אני רוצה להעיר שזכות הבחירה מגיעה לכל אדם למעלה מגיל 18 אשר גר 6 חודשים לפני הבחירות בשטח שיפוט המועצה. רשימות בעלי זכות הבחירה הוגשו לוועדים המקומיים, וגם למשק "בני צפת" נמסר על 16 בעלי זכות הבחירה שלהם.

מר דרורי: אני אומר שלא נמסר ולא פנו אלינו.

מר בנאי: אני מוסר זאת כפי ששמעתי מוועדת הבחירות.

חשבנו את כל ענין הצו למשגה, ופנינו לשר שאין אנו רוצים להיות במצב שלא נקיים אותו.

היו"ר י. ספיר: מהו היטוב המיוצג הקטן ביותר?

מר בנאי: אין לנו בכל-אופן יטוב של 16 בוחרים.

היו"ר י. ספיר: לפי החוק, היו צריכות הבחירות להערך לפי החבלים, ולפני הבחירות היה צורך להקים את ממגרת החבל. מדוע לא עשו זאת?

מר גבירץ: החבל הוא יצור פיקטיבי של מסרד הפנים, ואנו לא רגינו בו מלכתחילה.

היו"ר י. ספיר: אנו נקיים מחר ב-8.30 דיון לחאלה זן. כן עלינו לדון באחת הישיבות הבאות על ענין המיעוטים והענינים הכלכליים הקשורים בממשל הצבאי. כן קיים ענין הצריפים של טכונת עזרא, שהועבר אלינו מן הכנסת. עיריית תל-אביב והאפוטרופוס ביקשו להיות נוכחים בדיון.

אצטרך עוד לברר עם מגישי ההצעה לדיון, אם יש חושבים שיש עכשיו לדון על זה עוד פעם. כן הובאו לוועדה עניני התירות. הישיבה סגורה.

הישיבה ננעלה בשעה 14.30.